

Introduktion og brugervejledning

Hensigten med MACS er at tilbyde et redskab, der klassificerer, hvordan børn med cerebral parese bruger hænderne, når de håndterer genstande i daglige aktiviteter. MACS er baseret på evnen til at bruge hænderne på eget initiativ, med speciel vægt på at håndtere nære genstande (i rummet omkring egen krop, i modsætning til genstande som ikke er inden for rækkevidde).

Formålet med MACS er at fastslå det niveau som passer bedst på barnets normale udførelse, i hjemmet, i skolen og i fritiden. Niveaue må derfor bestemmes ud fra kendskab til hvordan barnet fungerer i hverdagen eller ved at stille spørgsmål til én som kender barnet godt - ikke ved at gennemføre specifikke tests. MACS er ikke udviklet for at klassificere den bedst mulige udførelse eller adskille forskelligheder i funktionen mellem de to hænder. MACS har heller ikke til hensigt at forklare årsager til begrænsninger i udførelse eller at klassificere forskellige typer af cerebral parese.

Forskellen mellem de enkelte niveauer baseres på barnets evne til at håndtere genstande og behov for hjælp eller tilpasning til at udføre aktiviteter i hverdagslivet. De genstande som er aktuelle er dem, der er relevante og hensigtsmæssige ud fra barnets alder og som bruges ved for eksempel spisning, påklædning, leg, skrivning m.m., men ikke genstande som bruges i mere avancerede aktiviteter, som kræver specielle færdigheder som f. eks at spille et instrument.

MACS kan anvendes til børn i forskellige aldre, men analysen må sættes i relation til det enkelte barns alder. Der er oplagt forskel på, hvilke genstande det kræves, at en 4 årig skal håndtere sammenlignet med en teenager. Det samme gælder for selvstændighed; det lille barn har behov for mere hjælp og opsyn end det ældre barn.

Børns motivation og kognitive evne påvirker evnen til at håndtere genstande og påvirker derved MACS' niveau. Hvis barnets motivation til at udføre aktiviteter er lav, hvis det ikke forstår opgaven eller stadig beder om hjælp og støtte af den voksne, skal det klassificeres ud fra, hvad det faktisk gør, også selv om det har større kapacitet.

Det generelle princip er, at hvis et barns evne til at håndtere genstande passer med beskrivelsen på et vist niveau, klassificeres barnets evne sandsynligvis på dette niveau eller på niveauet over. Børn som ikke håndterer genstande i henhold til beskrivelsen på et vist niveau, klassificeres sandsynligvis på niveauet under. Niveau 1 omfatter børn med cerebral parese med ingen eller små begrænsninger i forhold til normaludviklede, og hvor eventuelle begrænsninger knapt påvirker, hvordan de udfører opgaver i hverdagslivet.

I MACS beskrives 5 niveauer. Forskellen mellem tilgrænsende niveauer beskrives m.h.p. at gøre det enklere at fastsætte det niveau som bedst modsvarer barnets evne til at håndtere genstande.

Skalaen er en ordinalskala. Det betyder at afstanden mellem niveauerne ikke nødvendigvis er lige store og at børn med cerebral parese ikke er jævnt fordelt over de fem forskellige niveauer.

oversættelse: Line Zacho Petersen og Betina Rasmussen, Helene Elsass Center

Eliasson AC, Krumlind Sundholm L, Rösblad B, Beckung E, Arner M, Öhrvall AM, Rosenbaum P. The Manual Ability Classification System (MACS) for children with cerebral palsy: scale development and evidence of validity and reliability *Developmental Medicine and Child Neurology* 2006 48:549-554

E-mail: Ann-Christin.Eliasson@ki.se www.macs.nu

Manual Ability Classification System for børn med cerebral parese 4-18 år

Marts 2005

MacS er et system til at klassificere, hvordan børn med cerebral parese håndterer genstande i daglige aktiviteter.

- **MACS** har til hensigt at fastsætte det niveau, som bedst modsvarer barnets almindeligste udførelse, i hjemmet, skolen og i fritiden..
- **MACS** niveau bestemmes ud fra kendskab til, hvordan barnet fungerer i hverdagen. Det kan ikke vurderes gennem en specifik testning, men ved at stille spørgsmål til en som kender barnet godt.
- For at bestemme **MacS**' niveau skal håndtering af genstande vurderes ud fra et aldersrelateret perspektiv.
- **MACS** har til hensigt at give en samlet vurdering af begge hændernes medvirken i aktiviteter, ikke hver hånd for sig.

Hvad skal du vide for at bruge MACS?

Hvordan barnet håndterer genstande i vigtige hverdagsaktiviteter som for eksempel i leg og fritid, ved måltider og ved af- og påklædning.

I hvilke situationer er barnet selvstændigt, og i hvor høj grad er der behov for hjælp og eller tilpasninger?

- I. **Håndterer genstande let og med godt resultat.** Ingen eller små begrænsninger i forhold til med lethed at udføre opgaver, som kræver hurtighed og præcision. Eventuelle begrænsninger i at håndtere genstande har ingen betydning for barnets selvstændighed i daglige aktiviteter.
- II. **Håndterer de fleste genstande, men med noget begrænset kvalitet og/eller hurtighed.** Visse aktiviteter bliver eventuelt undgået eller kan kun udføres med en vis vanskelighed. Kan anvende alternative metoder, men evnen til at bruge hænderne begrænser sædvanligvis ikke barnets selvstændighed i daglige aktiviteter.
- III. **Håndterer genstande med vanskelighed og har behov for hjælp til at forberede og/eller tilpasse aktiviteter.** Udførelsen går langsom med begrænset succes i forhold til kvalitet og kvantitet. Aktiviteter som er blevet forberedt eller tilpasset kan udføres selvstændigt.
- IV. **Håndterer et begrænset udvalg af lethåndterlige genstande i tilpassede situationer.** Udfører dele af en aktivitet med anstrengelse og begrænset fremgang. Har kontinuerlig behov for støtte og hjælp af andre og/eller tilpasset udstyr for at udføre dele af en aktivitet.
- V. **Håndterer ikke genstande og meget begrænset evne til at udføre selv enkel håndtering.** Er helt afhængig af assistance.

Forskellen mellem niveau I og II

Børn på niveau I kan have begrænsninger i forhold til at håndtere meget små, tunge eller skrøbelige genstande, som kræver god finmotorisk kontrol eller effektiv koordinering mellem hænderne.

Begrænsninger kan også gælde udførelsen i nye og uvante situationer. Børn på niveau II udfører stort set samme aktiviteter som børn på niveau I, men udførelsen er af dårligere kvalitet eller går langsommere. Funktionelle uligheder mellem hænderne kan begrænse effektiviteten i udførelsen. Børn på niveau II forsøger ofte at forenkle håndteringen ved f. eks at benytte ydre støtte i stedet for at bruge begge hænder.

Forskellen mellem niveau II og III

Børn på niveau II håndterer de fleste genstande selv om udførelsen går langsommere og med nedsat kvalitet. Børn på niveau III har ofte behov for hjælp til at forberede en aktivitet og/eller tilpasse miljøet, fordi deres evne til at række frem til og håndtere en genstand er begrænset. De kan ikke udføre visse aktiviteter, og deres selvstændighed er afhængig af, hvor meget støtte de får af omgivelserne.

Forskellen mellem niveau III og IV

Børn på niveau III kan udføre udvalgte aktiviteter, hvis situationen forberedes og de får vejledning og god tid. Børn på niveau IV har kontinuerlig behov for hjælp undervejs og kan kun deltage meningsfuldt i dele af en aktivitet.

Forskellen mellem niveau IV og V

Børn på niveau IV udfører dele af en aktivitet, men har kontinuerlig behov for hjælp. Børn på niveau V deltager højst med enkle bevægelser i specielle situationer ved f.eks at trykke på en enkelt knap.